

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Den 14. marts 2017

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 241 (Alm. del) af 9. februar stillet efter ønske fra Joachim B. Olsen (LA)

Spørgsmål

Vil ministeren beregne aktivitetsvirkningerne af finanspolitiske tiltag i lyset af risikoen for overophedning, herunder oplyse hvad der bidrager mest til overophedning? A) 1 mia. kr. ekstra i offentligt forbrug. B) 1 mia. kr. ekstra i offentlige anlæg. C) 1 mia. kr. i lavere afgifter (delt op på moms, punktafgifter osv.) eller D) 1 mia. kr. ekstra i mindre indkomstskat (delt op på topskat, bundskat, lavere beskæftigelsesfradrag osv.). I forlængelse heraf ønskes en tilsvarende beregning af aktivitetsvirkningen af en permanent nedsættelse af vækstraten i det offentlige forbrug fra 0,8 til 0,3 pct., anvendt til en varig nedsættelse af henholdsvis bundskat og topskat.

Svar

En ufinansieret lempelse af finanspolitikken kan (ved uændret renteniveau og uændret tillid til den økonomiske politik mv.) øge den samlede efterspørgsel, og vil derfor på kortere sigt have en positiv virkning på BNP og beskæftigelse. Aktivitetsvirkningen vil afhænge af, hvilket finanspolitisk instrument der vælges.

En lempelse af finanspolitikken gennem højere offentligt forbrug og investeringer indebærer, at den offentlige efterspørgsel øges samtidig med, at forøgelsen får virkning (dvs. når der ses bort fra det tidsrum, der kan gå fra beslutning til ikrafttrædelsestidspunkt, herunder til planlægning og miljøgodkendelser af investeringsprojekter mv.). Aktivitetsvirkningen på BNP og beskæftigelsen er derfor relativt stor i det første år. Herefter bliver virkningen gradvist reduceret, da den øgede offentlige efterspørgsel fortrænger privat efterspørgsel.

En lempelse af finanspolitikken på indtægtssiden har en mindre aktivitetsvirkning i starten, da den højere reale disponible indkomst indledningsvist kun slår delvist igennem på den private efterspørgsel, og da en del af efterspørgslen retter sig mod import. Aktivitetsvirkningen vokser i de efterfølgende år, hvor den private efterspørgsel gradvist tilpasser sig den højere disponible indkomst. Lavere indkomstskatter og afgifter øger endvidere arbejdsudbuddet. Derfor vil der på nogle års sigt være en positiv varig virkning på BNP og beskæftigelsen.

Tabel 1**Aktivitetsevirkning af lempelse på 1 mia. kr. (efter tilbageløb og adfærd)**

	År 1	År 2	År 3
BNP-virkning, pct.			
Offentligt forbrug	0,05	0,05	0,04
Offentlige investeringer	0,04	0,05	0,05
Afgifter (moms)	0,03	0,05	0,06
Topskat	0,03	0,07	0,10
Bundskat	0,02	0,04	0,06
Beskæftigelsesfradrag	0,02	0,04	0,06
Beskæftigelsevirkning, 1.000 fuldtidspersoner			
Offentligt forbrug	1,3	1,4	1,2
Offentlige investeringer	0,6	0,8	0,8
Afgifter (moms)	0,3	0,7	0,9
Topskat	0,5	1,1	1,8
Bundskat	0,3	0,6	0,9
Beskæftigelsesfradrag	0,2	0,6	0,9
Virkning på arbejdsudbud, 1.000 fuldtidspersoner			
Offentligt forbrug	-	-	-
Offentlige investeringer	-	-	-
Afgifter (moms)	0,1	0,2	0,2
Topskat	0,5	0,9	1,4
Bundskat	0,1	0,2	0,4
Beskæftigelsesfradrag	0,2	0,3	0,5
Højere timebeskæftigelse i forhold til arbejdsudbud, 1.000 fuldtidspersoner			
Offentligt forbrug	1,3	1,4	1,2
Offentlige investeringer	0,6	0,8	0,8
Afgifter (moms)	0,2	0,5	0,7
Topskat	0,0	0,2	0,4
Bundskat	0,2	0,4	0,5
Beskæftigelsesfradrag	0,0	0,3	0,4

Anm.: Aktivitetsevirkningen afpejler en ufinansieret lempelse på 1 mia. kr. efter tilbageløb og adfærd, svarende til, at den strukturelle saldo forværres med 1 mia. kr. Det forudsættes i beregningen, at effekterne fra øget arbejdsudbud af skattelettelser indfinder sig gradvist i løbet af 3 år. Beregningen er foretaget med forhøjede elasticiteter i udenrigshandlen. Uden forhøjede elasticiteter er aktivitetsevirkningerne generelt en anelse større i år 3, men forholdet mellem BNP-virkningerne er omtrent det samme.

Kilde: Egne beregninger.

Tabel 1 illustrerer aktivitetsevirkningen af en ufinansieret finanspolitisk lempelse gennem forskellige instrumenter på 1 mia. kr., målt efter tilbageløb og adfærd. Aktivitetsevirkningen er beregnet med ADAM-modellen.

Som det fremgår af tabellen, vil en lempelse af de offentlige udgifter til forbrug eller investeringer have en større aktivitetsvirkning i det første år end en lempelse på indtægtssiden. Det gælder særligt det offentlige forbrug. I de efterfølgende år fortrænges virkningen af højere offentligt forbrug og investeringer af lavere privat efterspørgsel. Virkningen af lempelser på indtægtssiden vokser gradvist over de første tre år i takt med, at den private efterspørgsel tilpasser sig.

I en situation med kapacitetspres på arbejdsmarkedet vil en finanspolitisk stramning gennem en reduktion af det offentlige forbrug være et mere effektivt middel til at reducere kapacitetspresset, mens en stramning via højere skatter vil være mindre effektiv til at sænke kapacitetspresset på kort sigt.

I praksis vil øgede udgifter og lavere skatter skulle finansieres inden for de mellemfristede budgetmål. Indregning af finansiering vil dæmpe aktivitetsvirkningen, senest når finansieringen indtræffer, og afkorte fortrængningstiden af aktivitetsvirkningen.

Tabel 2 illustrerer aktivitetsvirkningen af, at realvæksten i det offentlige forbrug sænkes med 0,5 pct.point om året i tre år. Reduktionen af det offentlige forbrug udgør efter tre år ca. 7³/₄ mia. kr., som anvendes på en fuldt finansieret permanent lempelse af hhv. topskatten og bundskatten. Den ændrede prioritering mellem offentligt forbrug og skattelettelser er neutral for den strukturelle saldo (dvs. efter tilbageløb og adfærd), hvilket indebærer, at den umiddelbare lempelse af skatten er større end den umiddelbare stramning af det offentlige forbrug.

Skiftet fra offentlige forbrugsudgifter til skattelettelser har i det første år en negativ virkning på BNP og beskæftigelse ifølge beregningen. Det afspejler, at den initiale aktivitetsvirkning for det offentlige forbrug er større end for skatterne, *jf. ovenfor*.

Over tid vil den højere disponible indkomst slå igennem på den private efterspørgsel, samtidig med at det øgede arbejdsudbud øger det underliggende vækstpotentiale. Det vil have en positiv virkning på den økonomiske aktivitet, mens efterspørgselsvirkningen af lavere offentlige forbrug gradvist svinder ind.

Lempelsen af topskatten er forbundet med større arbejdsudbudsvirkninger end bundskattelempelsen. Når lempelsen foretages ved topskatten er BNP-virkningen dermed positiv efter tre år, mens BNP-effekten af en lempet bundskat er omtrent neutral.

Tabel 2**Aktivitetens virkning af lavere top- og bundskat finansieret af lavere offentligt forbrug**

	År 1	År 2	År 3	Varig
Umiddelbar lempelse i mia. kr. (2017-niveau)				
Lavere topskat	5,0	9,3	13,2	13,2
Lavere bundskat	3,7	7,3	10,7	10,7
BNP-virkning, pct.				
Lavere offentligt forbrug og topskat	-0,04	0,00	0,13	0,27
Lavere offentligt forbrug og bundskat	-0,07	-0,07	-0,01	0,10
Beskæftigelsesvirkning, 1.000 fuldtidspersoner				
Lavere offentligt forbrug og topskat	-2,3	-3,3	-2,9	7,7
Lavere offentligt forbrug og bundskat	-2,7	-4,6	-5,4	2,9
Ændring i timebeskæftigelse i forhold til arbejdsudbud, 1.000 fuldtidspersoner				
Lavere offentligt forbrug og topskat	-3,4	-6,2	-8,2	0,0
Lavere offentligt forbrug og bundskat	-3,1	-5,6	-7,3	0,0
Virkning på ledighed, 1.000 personer				
Lavere offentligt forbrug og topskat	1,9	3,5	4,7	-0,1
Lavere offentligt forbrug og bundskat	1,9	3,3	4,4	-0,2

Anm.: Aktivitetens virkning afspejler en fuldt finansieret omlægning mellem offentligt forbrug og skattelettelser regnet efter tilbageløb og adfærd. Det forudsættes i beregningen, at effekterne fra øget arbejdsudbud af skattelettelser indfinder sig gradvist i løbet af 3 år. Beregningen er foretaget med forhøjede elasticiteter i udenrigshandlen.

Kilde: Egne beregninger

I begge beregninger falder timebeskæftigelsen de første år mens arbejdsudbuddet stiger. Det er udtryk for at kapacitetspresset på arbejdsmarkedet bliver reduceret med 3.100-3.400 fuldtidspersoner i det første år, voksende til 7.300-8.200 fuldtidspersoner efter tre år. Det svarer til en reduktion af beskæftigelsesgab med ca. 0,1-0,3 pct.

Den samlede virkning af en omlægning af offentligt forbrug til skattelettelser vil således dæmpe aktiviteten i økonomien, da det offentlige forbrug på kort sigt har en større aktivitetens virkning end indkomstskatterne.

I en situation med kapacitetspres på arbejdsmarkedet vil en nedsættelse af top- eller bundskatten finansieret af lavere vækst i det offentlige forbrug således være svagt dæmpende for kapacitetspresset i økonomien. I en situation med et betydeligt positivt beskæftigelsesgab kan der være behov for at supplere med andre kapacitetsudvidende eller efterspørgselsdæmpende initiativer.

Over tid vil det øgede arbejdsudbud fra lavere skat på arbejde have en positiv virkning på den økonomiske aktivitet, mens efterspørgselsvirkningen af øget offentligt forbrug gradvist svinder ind.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister